

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη της γνωμοδότησης του Ευρωπαϊκού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων επί της πρότασης κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97 περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων

(Το πλήρες κείμενο της παρούσας γνωμοδότησης διατίθεται στα αγγλικά, τα γαλλικά και τα γερμανικά μέσω του δικτυακού τόπου του ΕΕΠΔ στη διεύθυνση www.edps.europa.eu)

(2014/C 219/11)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Διαβούλευση με τον ΕΕΠΔ

1. Στις 25 Νοεμβρίου 2013, η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽¹⁾ για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 515/97, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 766/2008 της 9ης Ιουλίου 2008⁽²⁾. Η πρόταση αυτή διαβιβάστηκε στις 29 Νοεμβρίου 2013 στον ΕΕΠΔ για διαβούλευση.

2. Σε χρόνο προγενέστερο της έκδοσης της πρότασης, δόθηκε στον ΕΕΠΔ η δυνατότητα να διαβιβάσει άτυπα σχόλια στην Επιτροπή. Ορισμένα από τα σχόλια αυτά ελήφθησαν υπόψη, με αποτέλεσμα να ενισχυθούν οι εγγυήσεις που προέβλεπε η πρόταση ως προς την προστασία δεδομένων.

1.2. Πεδίο εφαρμογής και στόχοι της πρότασης

3. Η πρόταση τροποποιεί μία από τις σημαντικότερες νομικές πράξεις που προβλέπουν την ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των παραβάσεων της τελωνειακής νομοθεσίας. Η καταπολέμηση των παραβάσεων της τελωνειακής νομοθεσίας της Ένωσης ενέχει την ευρεία ανταλλαγή πληροφοριών —συμπεριλαμβανομένων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα— στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών, καθώς και της συνεργασίας τους με την Επιτροπή.

4. Ο δεδηλωμένος στόχος της πρότασης είναι η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των μέτρων που εφαρμόζονται για την επιβολή της συναφούς νομοθεσίας της ΕΕ και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών. Η πρόταση επιβάλλει νέες υποχρεώσεις στους μεταφορείς όσον αφορά τον εντοπισμό των εμπορευμάτων και, συγκεκριμένα, την υποχρέωση διαβίβασης πληροφοριών σχετικά με τη διακίνηση των εμπορευματοκιβωτίων (στο πλαίσιο της υπηρεσίας Container Status Messages — «CSM») στην Επιτροπή. Στοχεύει επίσης στην εναρμόνιση των κανόνων για την οργάνωση της κεντρικής βάσης δεδομένων για τις εισαγωγές, τις εξαγωγές και τις διαμετακομίσεις προκειμένου να βελτιωθεί η ανάλυση των ροών των εμπορευμάτων.

5. Περαιτέρω, η πρόταση παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποκτά απευθείας από οικονομικούς φορείς του ιδιωτικού τομέα δικαιολογητικά έγγραφα διασάφησης των οικείων εισαγωγών και εξαγωγών, καθώς μία από τις ρητές επιδιώξεις της είναι η επιτάχυνση των ερευνών που διεξάγει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

6. Εξάλλου, ένας από τους δεδηλωμένους σκοπούς της πρότασης είναι η απλούστευση και η εναρμόνιση των κανόνων εποπτείας της προστασίας των δεδομένων οι οποίοι διέπουν τη λειτουργία των διαφόρων βάσεων δεδομένων που δημιουργούνται βάσει του κανονισμού. Η πρόταση θεσπίζει μέγιστη περίοδο διατήρησης των δεδομένων που αποθηκεύονται στο τελωνειακό σύστημα πληροφοριών («ΤΣΠ») ⁽³⁾ και σε άλλες βάσεις δεδομένων.

⁽¹⁾ COM(2013) 796 final. Στο εξής: «η πρόταση».

⁽²⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 515/97, της 13ης Μαρτίου 1997, περί της αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των διοικητικών αρχών των κρατών μελών και της συνεργασίας των αρχών αυτών με την Επιτροπή με σκοπό τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των τελωνειακών και γεωργικών ρυθμίσεων, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 766/2008 της 9ης Ιουλίου 2008 (ΕΕ L 82 της 22.3.1997, σ. 1). Στο εξής: «ο κανονισμός».

⁽³⁾ Ο σκοπός του ΤΣΠ είναι η παροχή συνδρομής προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές και την Επιτροπή («εταίροι του ΤΣΠ») για την πρόληψη, την έρευνα και τη δίωξη δραστηριοτήτων κατά παράβαση των τελωνειακών και γεωργικών διατάξεων. Για τον σκοπό αυτόν, επιτρέπει στους εταίρους του ΤΣΠ να εισάγουν στο σύστημα προειδοποιήσεις καλώντας τους υπόλοιπους εταίρους του ΤΣΠ να προβούν στη λήψη ορισμένων μέτρων, και πιο συγκεκριμένα: διοπτεύσεις και υποβολή αναφορών, διακριτική παρακολούθηση, ειδικούς ελέγχους και διενέργεια επιχειρησιακής ανάλυσης. Οι προειδοποιήσεις αυτές μπορούν να συνδέονται με εμπορεύματα, μέσα μεταφοράς, επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα.

7. Για λόγους σαφήνειας, το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού καλύπτει τις ακόλουθες βάσεις δεδομένων και ευρετήρια:

- το «Ευρωπαϊκό Ευρετήριο Δεδομένων» – άρθρο 18α,
- το «Ευρετήριο στοιχείων CSM» – άρθρα 18γ, 18δ και 18ε,
- το «Ευρετήριο εισαγωγών, εξαγωγών και διαμετακομίσεων» – άρθρο 18ζ,
- τη βάση δεδομένων του ΤΣΠ – άρθρα 23 έως 41,
- τη βάση δεδομένων του Αρχείου Φακέλων Τελωνειακών Ερευνών (FIDE) – άρθρα 41α έως 41δ.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

66. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τις τροποποιήσεις που επέφερε η Επιτροπή στην πρόταση προκειμένου να ενισχύσει τη συμμόρφωσή της προς τη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι η πρόταση εξακολουθεί να περιέχει ορισμένες σοβαρές αδυναμίες, οι οποίες πρέπει να εξαλειφθούν πριν από την τελική έκδοσή της.

67. Ο ΕΕΠΔ επισημαίνει ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να εφαρμόσει μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά τη νομοθεσία περί αμοιβαίας συνδρομής στον τελωνειακό τομέα ώστε να την εναρμονίσει προς τις αλλαγές που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας, ήτοι να καταργήσει τη διττή βάση που δημιουργούν ο κανονισμός και η απόφαση και να την αντικαταστήσει με μία μόνο νομική πράξη η οποία θα βασίζεται αποκλειστικά στη ΣΛΑΕ και θα εγγυάται την ασφάλεια δικαίου και τη συνέπεια του καθεστώτος προστασίας των δεδομένων.

68. Για τους προεκτεθέντες λόγους, ο ΕΕΠΔ συνιστά:

- τη θέσπιση ενός νέου μοντέλου εποπτείας όλων των βάσεων δεδομένων στο πλαίσιο των οποίων γίνεται επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι οποίες δημιουργήθηκαν βάσει του κανονισμού και της πρότασης (ήτοι της βάσης δεδομένων ΤΣΠ —περιλαμβανομένης της βάσης δεδομένων FIDE—, του Ευρωπαϊκού Ευρετηρίου Δεδομένων και του Ευρετηρίου Εισαγωγών, Εξαγωγών και Διαμετακομίσεων). Το μοντέλο αυτό θα βασίζεται στη συντονισμένη εποπτεία η οποία διαθέτει τρίπτυχη δομή: Αρχές Προστασίας Δεδομένων σε εθνικό επίπεδο, ο ΕΕΠΔ σε κεντρικό επίπεδο και συντονισμός μεταξύ των δύο,
- την ανάληψη γραμματειακών καθηκόντων από τον ΕΕΠΔ όσον αφορά τον συντονισμό της εποπτείας βάσει της απόφασης και του κανονισμού,
- τη θέσπιση γενικής διάταξης στο κείμενο της πρότασης η οποία θα διευκρινίζει αφενός ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης διέπεται από τον κανονισμό 45/2001 και, αφετέρου, ότι η εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή της οδηγίας 95/46/ΕΚ εφαρμόζεται κατά την επεξεργασία που διενεργείται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές των κρατών μελών,
- την αντικατάσταση των διάσπαρτων και αποσπασματικών συναφών διατάξεων με ομοιόμορφες διατάξεις οι οποίες θα καθορίζουν για κάθε βάση δεδομένων i) τον ρόλο της Επιτροπής ως αυτοτελούς ή, ενδεχομένως, από κοινού με τις αρμόδιες εθνικές αρχές υπεύθυνου επεξεργασίας των δεδομένων, ii) οσάκις συντρέχουν λόγοι σαφήνειας, τον εποπτικό ρόλο του ΕΕΠΔ στις περιπτώσεις επεξεργασίας των δεδομένων από την Επιτροπή, εν αντιθέσει προς τις περιπτώσεις επεξεργασίας υπό την εποπτεία των αρμόδιων εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων, iii) τα τεχνικά μέτρα που πρέπει να θεσπιστούν από την Επιτροπή για τη διασφάλιση της ασφάλειας της επεξεργασίας (τα συγκεκριμένα μέτρα θα μπορούσαν να περιληφθούν σε μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη ώστε να διασφαλίζεται μεγαλύτερη ευελιξία κατά την επικαιροποίησή τους) και iv) την ανάγκη προκαταρκτικού ελέγχου από τον ΕΕΠΔ, σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού 45/2001,
- την επανεξέταση των θεσπιζόμενων περιόδων διατήρησης των δεδομένων βάσει αξιολογήσεως της αναγκαιότητας της διάρκειας ανάλογα με την εκάστοτε συγκεκριμένη υπόθεση. Περαιτέρω, την τροποποίηση των διατάξεων περί ανωνυμοποίησης των δεδομένων προκειμένου να απαιτείται η διαγραφή τους,
- όσον αφορά τη βάση δεδομένων CSM, η πρόταση πρέπει να προβλέπει την προσθήκη διεξοδικού καταλόγου των δεδομένων. Εναλλακτικά, το κείμενο της πρότασης πρέπει να απαγορεύει ρητά την εισαγωγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε μια τέτοια βάση.

Βρυξέλλες, 11 Μαρτίου 2014.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων